

OM 111/52/2016

TEHY
PL 10
00060 Tehy

Asiantuntijakuuleminen
15.2.2018

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Eduskunta
Stv@eduskunta.fi

Tehyn lausunto Eutanasia-aloitteesta hyvän kuoleman puolesta (7.11.2016)

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä luo perustan siihen, miten sosiaali- ja terveysalalla työskentelevän tulee hoitaa ja kohdata potilas, joka sairastaa parantumattomaa kuolemaan johtavaa sairautta. Terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnan päämääränä on parantumattomasti sairaiden hoidossa heidän kärsimystensä lievittäminen.

Terveydenhuollon ammattihenkilö on velvollinen ylläpitämään ja kehittämään ammattitoiminnan edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä perehtymään ammattitoimintaansa koskeviin säännöksiin ja määräyksiin. Saattohoitotyössä terveydenhuollon ammattihenkilön työnantajan tulee seurata terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatillista kehittymistä ja luoda edellytykset sille, että terveydenhuollon ammattihenkilö voi osallistumalla tarvittavaan ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja ylläpitää ja kehittää tietojansa ja taitojaan voidakseen harjoittaa ammattiaan turvallisesti ja asianmukaisesti parantumattomasti sairaan potilaan hoidossa.

Aloitteen tekijöiden kanssa olemme samaa mieltä siitä, että sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäjät tulee velvoittaa järjestämään tarkoituksenmukaista ja korkeatasoista palliatiivista hoitoa ja saattohoitoa. Edellä mainittujen palveluiden tulee olla kaikkien kansalaisten saavutettavissa riippumatta esimerkiksi maantieteellisestä sijainnista tai varallisuudesta. Parantumattomasti sairaan hoidossa ja tehtäessä päätöstä eutanasiasta tulee kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin:

- Terveydenhuollon ammattihenkilöllä on lainmukaisesti eettinen vastuu parantumattomasti sairaan hyvästä hoidosta ja kärsimysten lievittämisestä
- Työnantajalla ja työntekijällä on vastuu siitä, että työntekijä osallistuu ammatilliseen täydennyskoulutukseen ja ylläpitää ja kehittää tietojansa ja taitojaan voidakseen harjoittaa ammattiaan turvallisesti ja asianmukaisesti parantumattomasti sairaan potilaan hoidossa.
- Saattohoidon laadussa ja saatavuudessa ei saa olla alueellista vaihtelua.
- Potilaalla on oikeus hyvään hoitoon ja hyvään turvalliseen kuolemaan ei toteudu riippumatta asuinpaikasta.

Tehyn eettinen toimikunta toteaa saattohoidosta ja eutanasiasta seuraavasti:

"Saattohoito on laajasti osa jokapäiväistä hoitotyötä, mutta sen toteuttamisesta voitaisiin merkittävästi parantaa. Ilmiönä eutanasia on hoitotyössä marginaalinen. Se kuitenkin haastaa terveydenhuollon etiikan ja arvot uudella tavalla, joten sen valmisteluun tulee varata riittävästi aikaa ja voimavaroja. Saattohoidon että eutanasian tarkastelu edellyttää laajaa ja monipuolista pohdintaa, jonka ytimenä tulee olla hyvä hoito – myös elämän viimeisessä vaiheessa."

OM 111/52/2016

Tehy ry pitää keskeisenä huomiona sitä, että suomalainen terveydenhuolto edellyttää hyvän ja toimivan saattohoidon kehittämistä. Tällä hetkellä saattohoidon laadussa ja saatavuudessa on merkittävää alueellista vaihtelua. Tällöin potilaat ovat eriarvoisessa asemassa ja potilaan oikeus hyvää hoitoon ja hyvään turvalliseen kuolemaan ei toteudu.

Saattohoitopäätösten käytänteiden on todettu olevan puutteelliset. Päätös perustuu jo lainsäädännönkin perusteella lääkärin arvioon, mutta myös hoitotyöntekijöillä on osaamisensa vuoksi vastuu osallistua hoidon arviointiin ja toteuttamiseen. Lisäksi potilaan ja omaisten kuuleminen, tiedottaminen ja mukaan ottaminen on keskeistä. Saattohoitopäätöksissä tulisi olla myös aiempaa selkeämmin kuvata hoidon sisältö ja yhteisesti sovitut ohjeistukset, joiden mukaan kokonaisvaltainen saattohoito toteutetaan. Päätöksissä tulisi kuvata paitsi kivun- ja oireiden mukainen hoito ja myös se, miten psyykinen, sosiaalinen, henkinen ja hengellinen hoito varmistetaan ja toteutetaan.

Saattohoitotyön kehittämisessä on huomioitava, että osaamisvaatimustensa vuoksi se täyttää erityisen vaativan työn kriteerit. Sen määrä on kasvamassa ja laajenemassa lisääntyvästi myös avohoidon piiriin. Näin ollen saattohoito tulee huomioida ammattihenkilöiden yleisenä osaamisalueena tutkinto- ja täydennyskoulutuksessa, mutta myös avainhenkilöstön ydinosaamisalueena. Saattohoidon lähtökohtana on yksilöllisyys, joka edellyttää sitä toteuttavalta hoito-organisaatiolta laaja-alaista ja moniammatillista osaamista sekä toiminnallista joustavuutta. Tämä asettaa erityisvaatimuksia toiminnan johtamiselle, hoitoprosesseille sekä resursseille ja niiden hallinnalle. Lisäksi saattohoidossa todetut hyvät käytänteet tulisi saada valtakunnallisesti hyödynnetyiksi esim. Oulun kaupungin sairaalan palliatiivisen hoidon yksikkö (Kehitetty Kytke-hankkeessa).

Eutanasia kohdistuu terveydenhuollon keskeisiin arvoihin elämän kunnioittamisesta, ihmisarvosta, itsemääräämisoikeudesta, hyvän tekemisestä ja pahan tekemättä jättämisestä. Näin ollen eutanasian tarkastelu nostaa esille aivan uusia kysymyksiä ja vaatii uusia vastauksia, joiden ratkaiseminen edellyttää perusteellista ja laajaa käsittelyä eri potilasryhmissä ja tilanteissa oikeudenmukaisen ja tasa-arvoisen hoitokäytännön aikaansaamiseksi. Lisäksi kysymys eutanasiasta kytkeytyy laajemmin terveydenhuollon ammattihenkilöiden osaamiseen, teknologiseen kehitykseen sekä yhteiskunnallisiin muutoksiin. Ytimessä on myös muun hoidon – ja saattohoidon – kehittäminen. Selvää on, että yksinkertaista vastausta ei ole. Arvokeskustelulle on tyypillistä, että arvot niiden mukainen toiminta muuttuvat hitaasti. Eutanasian puoltamista tai kieltämistä ei tässä vaiheessa voida ennustaa, mutta viisautta on maltilla pohtia eri näkökulmia, ja olla kiirehtimättä ratkaisua.

Helsingissä 15.2.2018

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja:

Kirsi Sillanpää, johtaja, Tehy ry, kirsi.sillanpaa@tehy.fi

Kirsi Coco, koulutuspoliittinen asiantuntija, Tehy ry, kirsi.coco@tehy.fi

